

DE GENEESHEER IN DIENST DER POLITIE.

Hooggeleerde VAN RIJNBÉRK.

Sta mij het volgende antwoord toe op uw hoofdartikel in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, d d. 21 Juni 1919.

Zeer terecht stelt gij de vraag, hoe het mogelijk is geweest, dat deze berichten in de pers zijn geraakt, aangezien het vooronderzoek van verdachten bij ons te lande geheim is. Gij kunt u dan zeker wel mijn verbazing en verontwaardiging voorstellen, toen ik tot het besef kwam, hoezeer het vaste vertrouwen van den deskundige (niet den geneesheer) in dit rechtsprincipe geschonden werd.

Na u mijn welgemeenden dank te hebben gebracht voor uw waardeerend oordeel over de wijze, waarop deze deskundige zich van zijn taak gekweten heeft, meen ik echter lijnrecht met u van meening te mogen verschillen in vrijwel al uw overige gevolgtrekkingen en appreciaties der feiten.

Primo deugt de titel van uw hoofdartikel niet. Genoemde geneesheer *stond niet in dienst der politie*, doch is als *deskundige* beëdigd door den rechter van instructie voor de beantwoording van een zeer speciale vraag, liggende op het gebied der (proef-ondervindelijke) psychopathologie. Uw ernstige overwegingen aangaande het feit, dat een geneesheer op de zoo bijzondere wijze hulpdiensten aan de politie heeft moeten verleenen, berusten dus op onjuiste oppervlakkig ingewonnen inlichtingen. Hoe gij, zelfs na mijn onmiddellijke desavoueering dezer ontijdige publicaties in het *Handelsblad* nog kunt meenen, dat berichten in de pers, die niet worden tegengesproken, in hoofdzaak juist moeten zijn, is onbegrijpelijk. De kans, dat zij juist of onjuist zijn, is, dunkt mij, vrijwel gelijk. Daar het vooronderzoek geheim is, kan ik u in casu alleen meedeelen, dat zij *onjuist zijn*.

Een bron van fouten in Uw artikel lijkt mij echter, dat door U de functies van deskundige en geneesheer geheel verward worden. Is een keurend arts terzelfdertijd geneesheer? Als hij iemand voor een of andere functie afkeurt, richt hij zijn kennis dan als *geneesheer* tegen de belangen van den afgekeurde? En de controleerend geneeskundigen dan? Zoodra een arts in zulke gevallen als *deskundige* optreedt, is hij ipso facto geen *geneesheer* meer. Het verwarren van deze twee functies heeft tengevolge, dat gij, met overtollig en onnoodig aangedikt sentiment, dezen arts voorstelt als iemand, die zijn humane en wetenschappelijke beginselen geweld moet aandoen en terzijde moet stellen, ingeval hij verplicht is der justitie (*niet* politie) zijn diensten te verleenen. Ik citeer slechts:

...zijn kunde moet richten tegen zijn medemensch. ...

...de pols van een ongelukkige *omklemt*, om hem een bekentenis te ontlokken, die hem... aan den galg zal brengen.

Ons artsen treft de tegenstelling tusschen het heilig doel onzer wetenschap en de wreede toepassing daarvan... en zoo'n man te moeten onderzoeken, *niet* met het doel, hem verlichting van lijden te brengen....

Gaan wij nu deze uw uitingen kritisch na. *Tegen* zijn medemensch richt soms ook bijv. de patholoog-anatoom zijn kunde. Immers, bloedvlekken op de kleederen van den beklagde door den patholoog-anatoom vastgesteld kunnen diens schuld vaststellen. Over den deskundige patholoog-anatoom spreekt gij echter niet. Uw afkeurend oordeel treft slechts den psychopatholoog, die werkelijk niet den pols van den ongelukkige *omklemde* (de pols wordt gewoonlijk *gevoeld*), om hem een bekentenis te ontlokken, doch slechts op deze wijze zocht naar nervositeits-verschijnselen.

Met een kategorische tegenspraak kan slechts beantwoord worden uw volgende uiting: De hedendaagsche rechtspraak eischt, dat de geneesheer zelf, niet het lijf, *maar de ziel van den beschuldigde* aan een kleine foltering onderwerpe (cursiveering van mij). De hedendaagsche rechtspraak eischt *het niet* het is *niet de geneesheer*, die dit doet, en *de ziel van den beschuldigde wordt in het geheel niet gefolterd*. Die ziel merkt er zelfs niets anders van, dan dat de handen een paar koperen electroden vasthouden. Zoo zou ik kunnen doorgaan. Zin voor zin is uw stuk *onjuist* of *niet ter zake*. Het kan ook niet

anders! Gij zijt in dezen, evenmin als professor SIMONS, •berechtigd tot debat of kritiek. *Immers gij zijt slecht ingelicht over den feitelijken gang van het onderzoek en gij weet in het geheel niet, hoe de opdracht luidt, welke de rechter van instructie aan den deskundige gaf.*

Hooggeleerde collega, misschien wilt gij met mij inzien, dat een dergelijke misleidende wijze van voorstellen der feitelijke werkwijze van den deskundige, (experimenteel-) psychopatholoog, voor dezen *grievend en beledigend* is. Immers, uw artikel schijnt er op berekend te zijn, den lezer een *deprecieerend oordeel te doen vellen over de gemoeds-qualiteiten en de humane beginselen* van dezen deskundige niet alleen, maar, wat erger is, van alle geneeskundigen, die een dergelijke functie te vervullen hebben.

Dit persoonlijk feit is echter van ondergeschikt belang. Uw vooringenomenheid blijkt ten duidelijkste u tot een tweede, m.i. ernstiger oordeels- en denkfout te voeren. *Gij neemt n.l. a priori aan, dat de deskundige slechts materiaal ten nadeele van den beklagde tracht aan te voeren.* De gedachte, dat *de expert zijn onderzoek onpartijdig, onbevooroordeeld verricht*, blijkt nergens bij u zelfs te zijn opgekomen. *Moet ik misschien uw aandacht nog vestigen op het feit, dat de rechtbank zou kunnen bevinden, dat het rapport van den expert ten voordeele van den beklagde uitvalt?* Hoe is het anders mogelijk, dat gij parallellen trekt tusschen den pijnbankgeneesheer van weleer en . . . de kleine foltering . . . enz.? Gij zult moeten toegeven, dat uw vooringenomenheid uw denken slechts één richting uitgedreven heeft. Dezelfde fout maakt overigens ook prof. SIMONS.

Moet ik verder nog vermelden, dat bruikbare werkwijzen, *die kleine folteringen zijn*, in de proefondervindelijke psychopathologie *onbestaanbaar zijn?* Welke zonderlinge opvattingen gij hebt over de methodiek van het psychologisch onderzoek, blijkt wel uit uw voorstel, om het aflezen van den galvanometer over te laten aan „een handig electricien”, die dan deze diensten als deskundige aan de politie verder zou kunnen verleenen. Ik ben overtuigd, dat gij hevig protest zoudt aantekenen, indien een geneesheer de geneeskundige behandeling van zijn zieken geheel overliet aan een verpleegster, die goed den thermometer kan aflezen.

Verder meen ik u te moeten herinneren aan het feit, dat *alleen psychophysiologisch en psychopathologisch geoeffenden het verschijnsel van TARGANOFF-VERAGUTH behoorlijk kunnen interpreteren*, dat alleen zij in staat zijn terstond te onderscheiden of een uitslag van den galvanometer ontstaat door contactverandering, spierbeweging of wel de werkelijke typische kenmerken vertoont van den echten emotie-uitslag! Uw vraag naar de verantwoordelijkheid der invoering van „het nieuwe procédé” tijdens de instructie, zal na het sluiten van het vooronderzoek wel beantwoord worden.

Tot dusverre is echter de deskundige niet gewend geweest, dat autoriteiten op straf-rechterlijk gebied, rechtbank of politie hem voorschreven, op welke wijze hij zijn onderzoek moet verrichten. De verantwoordelijkheid voor de toepassing van een of andere wijze van onderzoek rust dus op hemzelf. Ter beantwoording van de hem in opdracht gegeven vraag, laat hij zich niet leiden door valsch sentiment of overwegingen ten gunste van een of andere groep fanatieke dogmatici, doch past hij vrijelijk die methoden toe, welke gelijkelijk beantwoorden aan de eischen zijner wetenschap en de juist begrepen beginselen eener individueele en algemeene humaniteit.

Thans, Hooggeleerde VAN RIJNBERK, noodig ik u uit, uw oordeelvellingen, welke op *onjuiste praemissen, begripsverwarring en eenzijdige gevolgtrekkingen berusten*, openlijk te herzien.

Amsterdam, 1 Juli 1919.

J. C. L. GODEFROY.

Doel van mijn hoofdartikel is uitsluitend geweest: mijn verontwaardiging er over uit te drukken, dat een geneesheer hulpdiensten van zoo onsympathieken aard aan de politie (of justitie) heeft moeten verleenen. Tevens heb ik de hoop uitgesproken, dat wij, geneesheeren, in de toekomst daarvan verschoond mogen blijven.

Ik meende toen natuurlijk nog, dat dr. GODEFROY, evenzeer als ik, en als zéér vele anderen met mij, de door hem verleende diensten verfoeide en slechts met tegenzin en

door de wet daartoe gedwongen, verricht had. Het blijkt nu, dat ik mij vergist heb. Dr. GODEFROY deelt mijn gemoedsbezwaren niet. Welnu, dat moet een ieder voor zich weten. Mij lust het niet een gedachtewisseling te beginnen over wat dr. GODEFROY met zoo treffende duidelijkheid noemt: „de juist begrepen beginselen eener individuele en algemeene humaniteit”, krachtens welke hij met zooveel gemak ophoudt ipso facto geneesheer te zijn, zoodra justitie of politie hem als „deskundige” tot zich roepen.

Evenmin schijnt mij de rubriek „ingezonden” de juiste plaats om uitvoerig de verschillende beweringen van dr. GODEFROY te weerleggen. Slechts enkele punten stip ik aan.

1. Of dr. GODEFROY in dienst van een politie-commissaris of van een rechter van instructie stond, en of hij al of niet beëdigd was, is voor de hoofdzaak volstrekt onbelangrijk.

2. Inderdaad richt zich ook de patholoog-anatoom in dienst der justitie soms tegen zijn medemensch, zij het ook bij lange na niet zoo rechtstreeks als de expert-psycholoog. Ik twijfel niet, of zoo'n patholoog-anatoom zal dat ook minder prettig vinden.

3. De verzekering, dat een onderzoek als dat van dr. GODEFROY voor den verdachte geen foltering is, kan alleen dan juist zijn, bijgeval deze een volkomen onnoozele of idioot is, maar wie dat niet is, en dus begrijpt wat men met die koperen electroden van hem wil, moet gedurende het onderzoek wel de ellendigst denkbare zielefoltering doorstaan. Hoe dr. GODEFROY dit kan ontkennen, is mij een (psychologisch) raadsel.

4. Een critische beschouwing over het verschijnsel van VERAGUTH ligt niet op mijn weg; met belangstelling zie ik echter even als allen, die belangstellen in de wetenschappelijke proefondervindelijke psychologie en hare juiste toepassingen, de publicatie van dr. GODEFROY's proeven tegemoet.

G. VAN RIJNBERK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

MÜNCHEN. — De verliezen der niet-vechtende deelnemers aan den oorlog. Aan Duitsche zijde zijn door den oorlog omgekomen 1463 artsen, waaronder 26 met den rang van generaal, 14 tandartsen, 165 veeartsen, 46 apothekers en 31 geestelijken (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*).

— **Kunstledematen.** Te Singen is, geheel ten algemeenen nutte, een maatschappij gevestigd tot vervaardiging van kunstledematen volgens het stelsel van prof. SAUERBRUCH, onder den naam van DERSA (Deutsche Ersatzglieder-Gesellschaft Sauerbruch), onder leiding van twee ingenieurs. SAUERBRUCH, die uit München naar Frankfort a./M. is beroepen, en waarschijnlijk daarheen zal gaan, zal als wetenschappelijk raadsman optreden (*Allg. med. Centralz.*).

KARLSBAD. — De Duitsche artsen in de West-Boheemsche badplaatsen. In *Zeitschr. f. ärztl. Fortb.* wordt bericht, dat de Duitsche badartsen in West-Bohemen niet mogen blijven practizeeren, zoo zij geen Czechisch diploma behalen. Uit Mariënbad wordt dit echter door de artsenvereniging aldaar in, de *Münch. med. Wochensch.* nadrukkelijk tegengesproken.

PFORZHEIM. — De typhus-epidemie. Het aantal slachtoffers der typhus-epidemie is gestegen tot 203, op 2520 zieken. De regeering van Württemberg heeft den uitvoer van levensmiddelen uit Pforzheim verboden (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*).

WEENEN. — Tegen de baardvin. Ter bestrijding der heerschende sycosis heeft de gezondheidsdienst plakbrieven voor de scheerwinkels en vlugblaadjes voor de artsen en kappers ter voorlichting uitgegeven. Prof. RIEHL, hoofd der huidkliniek, heeft in de pers van Duitsch Oostenrijk bovendien een populair stuk over het onderwerp geplaatst (*Allg. med. Centralz.*).